

ARGUMENTEN BIJ HET BESLUIT GEBOUWEN, genomen in de kerkenraadsvergadering van 12 september 2022

Sinds december 2017 zijn we aan de slag met het proces tot eenwording van de PGDAW en, daaraan gekoppeld, de keuze van de gebouwen.

Op basis van het rapport 'We beginnen opnieuw' (december 2017) zijn in 2018 en 2019 werkgroepen – samengesteld uit leden van de drie wijkgemeenten - actief geweest met diverse onderdelen van het proces. Dit resulteerde eind 2019 in rapporten van de werkgroepen Kerkbestuur en Organisatie, Eredienst, Pastoraat, Diaconaat en Gebouwen.

Begin 2020 was de opheffing van de wijkgemeenten een feit.

De nieuwe werkgroep Gemeenteopbouw begon enthousiast met het organiseren van ontmoetingsbijeenkomsten, met als doel samen de schouders te zetten onder de vorming van de nieuwe gemeente. Dat corona roet in het eten gooide was – en is nog steeds - bijzonder jammer.

Al in 2019 werd door de Algemene Kerkenraad besloten om in het proces van de gebouwen een extern adviesbureau in te schakelen. In de gemeentebijeenkomsten, in de zomer van 2020, werd het concept Programma van Eisen besproken. Door gemeentelieden werd er op aangedrongen om het advies bindend te laten zijn. In de vergadering van december 2020 besloot de kerkenraad om het advies leidend te laten zijn. Dit betekende dat het advies zou worden overgenomen, tenzij er zwaarwegende redenen zouden zijn om het advies te negeren. Dus: tenzij het advies niet voldeed aan het Programma van Eisen.

Als extern adviesbureau werd Kerkelijk Waardebeheer ingeschakeld. De vraag aan Kerkelijk Waardebeheer, geformuleerd in het Programma van Eisen, luidde:

- Wat is er nodig om gemeente te zijn en invulling te geven aan de manier van leven, denken, doen en geloven voor zowel de jongere als de oudere generatie, binnen de PGDAW?
- Wil ons adviseren welke twee gebouwen de PGDAW als vierplek in gebruik kan houden, passend in onze toekomstvisie, rekening houdend met de kanttekeningen en de eisen en wensen hieronder. Bij voorkeur vanaf 2021.
- Wil ons adviseren wat te doen met de gebouwen die niet langer gebruikt zullen worden.
- Als er twee gebouwen in gebruik zullen blijven moet onder die twee ook het gebouw zijn, dat in gebruik kan blijven wanneer in de toekomst eventueel nog eens een gebouw aan de eredienst zal worden onttrokken.
- Wil ons adviseren over het gebruik van de pastorie.

Kerkelijk Waardebeheer heeft het advies, uitgebracht in april 2021, gebaseerd op het Programma van Eisen met als bijlagen o.a. de diverse rapporten uit 2017 en 2019. Geadviseerd werd de combinatie Grote Kerk – Herberg. Niet alleen de (mogelijkheden van) diaconaal en missionair beleid werden in deze combinatie het grootst geacht, ook werd geoordeeld dat deze combinatie voor de toekomstige generaties het beste is.

De kerkenraad heeft in de vergadering van 12 september 2022 het advies van Kerkelijk Waardebeheer overgenomen en gekozen voor de combinatie Grote Kerk en Herberg. Onderzoeken naar mogelijke stichtingsvormen voor de Grote Kerk en een eventuele verkoop van het gehele (IJs)herbergcomplex met terughuur van het kerkelijk deel hiervan zijn onderdeel van het besluit. In ieder geval zullen bij beide gebouwen de kosten moeten worden verlaagd en de inkomsten vergroot.

De inventarisatie van positieve punten van Fontein en Herberg, in de kerkenraadsvergadering van 9 mei 2022

In de kerkenraad werden de positieve punten uit de vele reacties van gemeenteleden benoemd. De aangedragen punten werden gebruikt als een eerste aanzet om te komen tot een weloverwogen besluit. Ieder kerkenraadslid kon middels 3 plakbriefjes aangeven hoeveel waarde werd gehecht aan de diverse punten.

Als positieve punten werden genoemd, met tussen haakjes het aantal uitgebrachte stemmen per punt:

Voor de Fontein: kerkzaal multifunctioneel (2), keuze Kerkelijk Waardebeheer op basis van pijlers 1 en 2 (2), geografische ligging (4), kerkelijke uitstraling (6), goed orgel (1), goede akoestiek (11), de Herberg goed verkoopbaar (3), gemakkelijk energieneutraal te maken (8), eenvoudiger in onderhoud (3), geen geluidsverstoring (1), kwaliteit gebouw goed (4) en sluit aan bij rapport 1998 (3);

Voor de Herberg: geweldige plek voor de jeugd (13), voldoende parkeergelegenheid (5), lichte foyer (0), multifunctionaliteit, nevenruimtes, exploitatiemogelijkheden en huuropbrengst (7), laagdrempelig (11) en centraal bij binnenstad (0).

Het besluit van de kerkenraad

Na lang wikken en wegen is de kerkenraad tot een besluit gekomen. Daarbij is rekening gehouden met alle reacties vanuit de gemeente. Die reacties zijn zeer verschillend. Alle reacties zijn meegewogen. Als kerkenraad zijn we ons ervan bewust dat niet alle gemeenteleden zich kunnen vinden in het besluit. Dat geldt ook voor de kerkenraad.

Op basis van welke argumenten heeft de kerkenraad het besluit genomen:

Argumenten, gebaseerd op de combinatie Grote Kerk – Herberg:

De combinatie Grote Kerk – Fontein betreft twee gebouwen, die vooral kerk zijn; de combinatie Grote Kerk – Herberg is een mooie combinatie van een historische kerk met een multifunctioneel kerkgebouw. Dit is de beste combinatie voor de toekomst van onze PGDAW. Ook komt de veelkleurigheid van onze gemeente in deze combinatie het beste tot zijn recht.

De combinatie Grote Kerk – Herberg geeft de meeste mogelijkheden tot een goed 'verdienmodel' voor onze gebouwen. Wanneer het lukt om in de toekomst voldoende inkomsten te genereren kan het 'levend geld' worden benut voor het pastoraat.

De ruime parkeergelegenheid bij de Herberg wordt als zeer positief ervaren. Wanneer de tendens in de toekomst leidt tot opheffing van veel kleine dorpsgemeenten en de vorming van een regionale gemeente is een kerkzaal met daarbij ruime parkeergelegenheid een pré.

De jeugd heeft een schitterende locatie in de Herberg en maakt daar ook enthousiast gebruik van. Realisatie van een andere plek voor de jeugd wordt als ongewenst beschouwd: verplaatsing kan leiden tot verlies van deelnemers. De jeugd is speerpunt in ons beleidsplan!

Overige argumenten:

We hebben niet voor niets een professionele, objectieve partij ingeschakeld. Op basis van emoties komen we niet tot een besluit.

Het wordt tijd om een besluit te nemen. De gemeente wacht al lang. Dat doet de gemeente geen goed; de onrust neemt toe. Er ontstaat geestelijke schade. Niet alleen in de gemeente, ook in de kerkenraad.

Kerkenraadsleden ondervinden veel stress door de noodzaak om een besluit te moeten nemen en door negatieve reacties uit de gemeente. Hoe lang kunnen we op deze manier nog met elkaar omgaan? Hoeveel schade accepteren we?

Hoe graag we het ook willen: een unaniem besluit, waarmee iedereen gelukkig is, lukt niet.

Waarom heeft een deel van de kerkenraad tegen het besluit heeft gestemd:

Argumenten, gebaseerd op de combinatie Grote Kerk – Herberg:

De onderbouwing van het advies door Kerkelijk Waardebeheer wordt als flinterdun ervaren. Missionair/diaconaal werk kan ook vanuit ieder gebouw. We hebben missionaire activiteiten in onze gemeente, maar het missionair beleid moet nog worden vastgesteld. Dat Kerkelijk Waardebeheer missionair beleid noemt als doorslaggevende factor wordt niet als juist ervaren.

Ook jeugd en toekomstige generaties kunnen in de Fontein goed onderdak krijgen.

De argumenten bij de combinatie Grote Kerk – Fontein zijn, louter gebaseerd op het Programma van Eisen, sterker. De Fontein is de kerk waarin beide kleurboeketten het best tot hun recht komen. Belangrijk mochten we in de toekomst naar één gebouw over moeten gaan.

Kerkelijk Waardebeheer stelt dat bij een eventuele vervolgkeuze voor één te behouden 'reguliere' vierplek voor de kerkgemeente zowel De Fontein als De Herberg hiervoor voldoende mogelijkheden bieden. Beide gebouwen kunnen zonder grote aanpassingen en investeringen geheel of gedeeltes onderdak bieden aan de erediensten en overige activiteiten van de kerkgemeente.

Daarbij wordt opgemerkt dat in de kerkzaal van De Fontein de verschillende types vieringen tot hun recht kunnen komen.

Overige argumenten:

Het besluit wordt door een deel van de gemeente ervaren als het afpakken van hun gebouw.

De reacties vanuit de gemeente moeten nadrukkelijker worden besproken; aanvullende informatie moet worden meegenomen.

De financiën zouden niet leidend zijn, maar ze zijn wel belangrijk. Wacht eerst de uitkomsten van de onderzoeken – en de doorrekening daarvan – af.

Als aanvullende informatie; sinds het uitkomen van het rapport is de taxatiewaarde van de Herberg van belang. Deze komt een half miljoen gunstiger uit dan De Fontein. Het rapport is uitgegaan van dezelfde waarden bij beide gebouwen.

De Fontein heeft een betere akoestiek en het zicht vanuit de gehele kerk is goed.

De ligging in de stad zorgt, samen met de Grote Kerk, voor een betere spreiding.

De kerkenraad is te weinig kritisch op het rapport. Het proces is niet zorgvuldig genoeg geweest.

De ontwikkelingen in de tijd hebben een en ander veranderd.

Eerst de onderzoeken naar de toekomst van de Herberg en de Grote Kerk uitvoeren om tot een integrale afweging te komen.

Eerst meer draagvlak in kerkenraad en gemeente creëren.

Een nieuwe externe partij kan in een nieuw proces met een beter onderbouwd advies komen.

Nu niet verkopen zolang er geen actuele doorrekening van het besluit is.

TENSLOTTE

Financiën

In het Programma van Eisen hebben we gesteld dat financiën niet leidend, maar wel belangrijk zijn. We kunnen dus geen besluit nemen op basis van de financiën. Wel is het een steeds terugkerend thema. Als de financiën bepalend waren geweest dan had een doorrekening van allerlei onderzoeken kunnen volstaan bij de keuze voor de gebouwen.

Sluiting en verkoop van de Fonteinkerk levert jaarlijks een besparing op van plm. € 60.000,- (meerjarenbegroting 2022-2025). Dit is niet voldoende om tot een sluitende begroting te komen. De onderzoeken van Grote Kerk en Herberg moeten leiden tot betere exploitatie voor beide gebouwen. Ook landelijk is de tendens om de kerkgebouwen beter te laten benutten door de gehele gemeenschap in dorp of stad en daardoor de kosten voor de gebouwen grotendeels te dekken uit allerlei activiteiten. Het 'levende geld' - vrijwillige bijdragen en collectes – kan dan grotendeels worden aangewend voor het pastoraat. Noodzakelijk voor een levende gemeente.

April 2021 werd in een mail aan de gemeente gemeld dat na het nemen van een voorgenomen besluit het College van Kerkrentmeesters (CvK) in beeld zou hebben gebracht wat de gevolgen van het besluit concreet zouden betekenen. Daarbij werd uitgegaan van de keuze over welke twee gebouwen als vierplek zouden worden aangewezen. Er werd geen rekening gehouden met het uitvoeren van onderzoeken voor de Grote Kerk en de Herberg. Nu wel is besloten om deze onderzoeken uit te voeren – zoals Kerkelijk Waardebeheer heeft geadviseerd - blijkt dat de financiële gevolgen van het besluit, helaas, nu nog niet in kaart kunnen worden gebracht. Er zijn nog

veel onzekerheden over de toekomst van onze gemeente, de energieprijzen en de inflatie. Als de uitkomsten van de onderzoeken naar Herberg en Grote Kerk er zijn kunnen er plannen worden gemaakt. Een belangrijk onderdeel daarvan zal het zoveel mogelijk energieneutraal maken van de gebouwen. Zeker nu de energieprijzen momenteel de pan uitrijzen. Het verlagen van de temperatuur tijdens de kerkdiensten kan alvast helpen, maar is zeker niet voldoende.

Wanneer de onderzoeken zijn afgerond en de financiële consequenties voor de diverse voorstellen duidelijk zijn, zal – op basis van de financiële ruimte - worden gekozen welke plannen worden uitgevoerd. Het advies van het College van Kerkrentmeesters zal daarbij van groot belang zijn. De gemeente zal dan opnieuw worden 'gehoord ': worden gevraagd hun mening kenbaar te maken.

Energie

In 2022 zijn de kosten van energie sterk gestegen. Dat is een punt van zorg bij alle gebouwen. De totale energiekosten in de Herberg zijn, mede door het restaurant in de IJsherberg, hoog. De energiekosten van het restaurant worden betaald door het restaurant.

Wanneer duidelijk is welke gebouwen overblijven zal zo snel mogelijk moeten worden geïnvesteerd in energiezuinige maatregelen, zowel wat betreft de technische installaties als bijvoorbeeld door de aanschaf van zonnepanelen. Uiteraard kan dit zodra duidelijk is welke plannen er zijn voor zowel Grote Kerk als Herberg.